

DEMÀ
Josep Ramoneda

Salvador Cardús

El menyspreu dels fets

Al'excel·lent pròleg a l'edició americana (1936) del clàssic *Ideologia i utopia* de Karl Mannheim, Louis Wirth s'exclama de les dificultats que tenen els partidaris d'ideologies diferents per comprendre's mútuament a causa de les lluites personals pel reconeixement i el poder. I conclou: "D'aquesta manera han entrat al regne de les idees astúcies de mercader, i s'ha arribat a una situació en la qual fins i tot els científics s'estimen més que els donin la raó que no pas tenir-la". Tanmateix, la preocupació de Wirth és més global i exposa les dificultats per aproximar-se als fets socials des de la racionalitat científica, capacitat que hauria d'anar en benefici d'una comprensió mútua. Unes dificultats que el sociòleg nord-americà atribueix a la manca d'una "visió del món" compartida i que ara, emprant un llenguatge més aigualit, atribuiríem a l'existència de "relats" incompatibles entre ells.

HE RECORDAT ARA el text de Louis Wirth arran de la confrontació política actual, en la qual les dificultats de comprensió mútua fan pràcticament impossible no ja l'acord sinó fins i tot el debat. I un d'aquests obstacles és, precisament, que cada part només escolta el que li convé sentir de l'altra, i n'omet tot el que posaria en risc el seu propi argumentari. No hi ha, doncs, possibilitat de comprensió mútua –que no implica pas l'acord ni tan sols la renúncia a la discrepància– simplement perquè ja no es fa el primer pas, que consisteix a voler atendre –i entendre– les raons de l'adversari. I que sigui així en els moments de màxima exasperació dialèctica, posem per cas en un debat electoral televisiu, podria passar. Però que es repeteixi en àmbits suposadament més reposats i reflexius ja és més de doldre.

D'EXEMPLES N'HI HA a cabassos, però en citaré algun de notable, ara sense entrar a rebatre'l a fons. És el cas dels que asseguren que l'independentisme ha ignorat allò que se'n diu "l'eix social", o que ha forçat el silenci sobre el model de societat desitjable del nou estat. L'evidència empírica mostra que no és així i que el creixement d'un moviment popular a favor d'un estat propi, en aquest cicle de gairebé deu anys –i des del primer moment–, ha anat estretament associat a l'esperança de més democràcia i més justícia social. I que els debats sobre el model de societat futura han estat nombrosíssims, amb tota la varietat d'expressions possibles (taules rodones, jornades, congressos, informes, publicacions...), en tots els registres (dels més experts als més populars i participatius) i en tots els camps d'especialització imaginables. Alhora, és bo reconèixer que l'independentisme també ha fet l'ore-

CRISTINA CALDERER

Avui cada part només escolta el que li convé sentir de l'altra, i n'omet tot el que posaria en risc el seu propi argumentari

lla sorda a allò que no li convenia escoltar –ja m'hi he referit en altres escrits–, fet que explica els límits del seu darrer èxit electoral.

AMBTOT, ALLÒ QUE vull destacar en aquestes ratlles és, com Wirth, el problema general de les dificultats de comprensió mútua en una societat complexa, i no tan sols en el debat polític, sinó en qual-sevol altre àmbit. En la majoria de casos, el desacord argumental no és conseqüència de la discrepància sobre els fets. En realitat, no s'arriba ni a poder considerar i avaluar els fets perquè la discrepància ideològica actua, preventivament, com a arma d'agressió i com a escut de defensa per no haver-los d'encarar. Vegeu, en aquest sentit, el cas de la suposada *privatització* de la sanitat pública que tan bé discutia Guillem López-Casasnovas diumenge passat en aquest mateix diari. En tots els casos, el drama no és la discrepància d'idees, sinó el menyspreu dels fets, sobretot si posen en risc els apriorismes que no estan al servei de la raó sinó de l'ambició.